

[Lange.]

Erhvervsliv, og en Strikke, som snærer sig stærkere og stærkere sammen.

Valutacentralen var i sin Tid, i sin Oprindelse og i hvert Fald ved de gentagne Forlængelser, beregnet paa at skulle løse 3 Opgaver: de valutamæssige, de beskæftigelsesmæssige og de handelspolitiske. Og hvad er saa Resultatet blevet? Der er ingen, der med virkelig Ret vil kunne paa-staa, at Valutacentralen har løst de valutamæssige Opgaver. Ser vi f. Eks. paa Forholdenes Udvikling i Sverige og i Norge, sammenlignet med de danske Forhold, vil ingen kunne sige, at vi har været forud for dem, fordi vi har haft Valutacentralen til at ordne disse Forhold. Vi er i Virkeligheden ikke paa det valutamæssige Omraade kommet et eneste Skridt fremad. Vor Valutagæld er mindre i Dag, end den var for et Aar siden, men er det Valutacentralens Skyld? Nej, det er, fordi man har optaget et stort udenlandsk Laan, og fordi Nationalbanken har drevet en anden økonomisk Politik, men vi har stadig væk de allerstørste Vanskeligheder med Hensyn til det valutamæssige. Jeg har aldrig troet, hvad jeg ogsaa synes, Tidens Udvikling har givet mig Medhold i, at Valutacentralen valutamæssigt var i Stand til at løse nogen Opgave.

Ser man paa det beskæftigelsesmæssige, skal jeg ikke benægte, at Valutacentralen paa en Række Omraader har betydet en Forøgelse af Beskæftigelsen, men Spørgsmaalet er blot: Kunde dette ikke være opnaaet paa anden Maade, og kunde det ikke være opnaaet paa en bedre Maade, for givet er det dog, at saaledes som Forholdene har udviklet sig, staar vi nu ogsaa paa dette Omraade over for de største Vanskeligheder. Gang paa Gang staar vi i den Situation, at store Virksomheder er henvist til at skulle standse, fordi Valutacentralen ikke er i Stand til at give dem Attester til de fornødne Raastoffer. Hidtil har man kunnet klare den ved i sidste Øjeblik at springe til, ved at give nogle ekstra Tildelinger, der for øvrigt altid har den mærkelige Karakter, at de forudsætter, at Varerne ligger i Frihavnen, at Varerne i Virkeligheden er taget hjem, uden at man har haft Valutaattest til at hjemtage dem. Man forudsætter fra Valutacentralens Side, at Lovgivningen i hvert Fald ikke strengt overholdes, for ellers kunde disse Varer ikke ligge der, og saadan er det ogsaa paa en Række andre Omraader, at Valutacentralens Administration i Virkeligheden bygger paa, at Købmænd, at industridrivende skal disponere paa langt Sigt uden at vide, om de faar de Valutaattester,

som de disponerer efter. Jeg tror, man maa være klar over, at dette Spørgsmaal, at skaffe de tilstrækkelige Raastoffer og derved opretholde Beskæftigelsen, har Valutacentralen en stigende Vanskelighed ved at løse, og at man heller ikke af den Grund skulde lade være at se sig om efter en Ordning, som i højere Grad, end den vi har, var i Stand til at løse den Opgave, som er stillet den.

Og naar man saa ser paa det tredie, det, der i særlig Grad ligger for her, det handelspolitiske, hvordan er saa Udviklingen dér? Har Valutacentralen sat os i den Situation, at hver Gang vi staar over for Afslutningen af en Handelsaftale, hver Gang vi staar over for Forlængelse af en Handelsaftale, saa er vi gennem Valutacentralen blevet stillet saa stærkt, at det næsten er os, der kan diktere Overenskomsternes Indhold? Nej, Udviklingen har ført til, at Valutacentralen er blevet et Apparat, som Udlandet spiller paa over for os. Udviklingen er blevet en saadan — og her er det naturligvis ikke særlig den engelske Traktat, jeg tænker paa, men i endnu højere Grad den tyske Handelsaftale —, at Aftalerne, for hver Gang der skal ske en Ændring i dem, paafører os forøgede Forpligtelser.

Som jeg allerede har sagt, lægger vi fra vor Side naturligvis en afgørende Vægt paa, at vi har en Handelsaftale med England. Vi lægger ogsaa en afgørende Vægt paa, at vi — da England nu engang er vort Hovedmarked — skal være villige til at yde meget i Retning af Indkøb fra England. Men vi maa paa den anden Side mene, at det har vi ogsaa gjort. Den Udvikling, som den højtærede Udenrigsminister var inde paa her, at vore Køb i England er steget i utrolig Grad, er ogsaa et Bevis paa, at Danmark mere end noget andet Land har omlagt sine Indkøb til England, og det er vel i og for sig forbavsende, at et lille Land som Danmark har været i Stand til at købe saa mange Varer i England, som vi efterhaanden er kommet ind paa at købe. Det anser vi for rimeligt, forudsat at det ligger inden for de Grænser, der nu engang naturligt maa afstikke sig for os, naar vi tager Hensyn til vor Købe- og Forbrugsevne. Det svage ved denne Overenskomst er i og for sig heller ikke det, at vi har paa-taget os yderligere Forpligtelser over for England — det staar ikke i Traktaten, men den højtærede Udenrigsminister nævnte, at Forudsætningen for denne Overenskomst er, at vi skal aftage, og allerede har aftaget, flere Varer, end vi gjorde tidligere Aar. Det